

Žaloba o zrušení spoluvlastnictví k nemovitostem byla oběma nižšími soudy zamítnuta.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Právo na zrušení spoluvlastnictví nesmí být podle §u 830 obč. zák. vykonáno v nepříhodném čase nebo na škodu ostatních spoluvlastníků, spoluvlastník musí trpěti nevyhnutelný, okolnostem přiměřený odklad; nesmí mu však být znemožněno, by vůbec nemohl uplatnit právo v §u 830 obč. zák. zásadně mu propůjčené. Proto lze námitku nevčasnosti nebo škodlivosti žádaného zrušení spoluvlastnictví odůvodňovati pouze okolnostmi pomíjejícího rázu, nikoliv trvalými nebo takovými, jichž změny nebo konce nelze očekávat v dohledné době. Nerozhodny jsou při posuzování nevčasnosti subjektivní poměry spoluvlastníkovy a z nich vyvěrající subjektivní škoda, neboť pak by spoluvlastník pro osobní poměry ostatních spoluvlastníků začasné nikdy nemohl své právo ani vykonati, nýbrž rozhodujícími jsou objektivní poměry, jež věci samé se dotýkají a mají na ni účinek. Z těchto zásad plyne, že nelze uznati za rozhodnou okolnost, že by žalovaní si jen těžko mohli opatřiti jiný byt a že by museli platiti vysokou činži, neboť to jsou okolnosti subjektivní povahy a mimo to i okolnosti rázu trvalého, neboť s poklesem činží a odstraněním bytové nouze v dohledné době sotva lze počítati. Nelze souhlasiti ani s názorem nižších soudů, že důsledky, plynoucí ze zákona o ochraně nájemníků, a následky tíživých hospodářských poměrů jsou jen pomíjející; není jistoty, že nyní platící zákon o ochraně nájemníků nebude již obnoven, ani, že hospodářské poměry se změní v dohledné době.

Čís. 6071.

Vyrovnačí řád.

Právní moc usnesení, jímž soud potvrdil vyrovnání, nelze posuzovati ode dne doručení jednotlivým účastníkům, ani ode dne usnesení, jímž bylo řízení prohlášeno za skončené (§ 55 (1) vyr. ř.), nýbrž ode dne vyhlášky onoho usnesení na soudní desce.

Osobní věřitel, jemuž zároveň přísluší právo na oddělené uspokojení, jest oprávněn žádati od dlužníka vyrovnací kvotu podle obsahu soudně potvrzeného vyrovnání z celé v čase vyrovnání nezaplacené pohledávky a nikoliv pouze z pravděpodobného schodku nekrytého oddělovacím právem. Okolnost, že není jisto, zda a pokud vyrovnací věřitel není kryt placením na základě oddělovacího práva, neopravňuje dlužníka, složiti vyrovnací splátku na soudě podle §u 1425 obč. zák.

Lhostejno, z jaké příčiny se stalo opožděné placení (§ 57 vyr. řádu).

(Rozh. ze dne 26. května 1926, Rv I 607/26.)

Žalovaná firma přihlásila k vyrovnání žalující firmy pohledávku, pro niž jí příslušelo též oddělovací právo. Vyrovnáním, potvrzeným soudně dne 18. dubna 1925, zavázal se dlužník, že prvou splátku 4% zaplatí tři měsíce po pravoplatnosti usnesení. Tvrdě, že dlužník tohoto závazku nesplnil a že proto celá pohledávka obživla, vedl věřitel exekuci k vydobytí celé pohledávky. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se dlužník zrušení exekuce, tvrdě, že zapravil 4%ní splátku včas, složiv ji dne 12. (13.) srpna 1925 na soudě. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání, opřené o důvody Šu 503 č. 2 a 4 c. ř. s. není oprávněno. I kdyby všechna skutková tvrzení žalované byla pravdiva, nestačila by k opodstatnění námitek proti vymáhanému nároku po rozumu Šu 35 ex. ř. Žalující firma jest na omylu, domnívající se, že právní moc usnesení, jímž vyrovnací soud potvrdil vyrovnání, posuzovati dlužno podle dne doručení jednotlivým účastníkům, nebo dokonce až podle dne usnesení, jímž bylo řízení podle Šu 55 odst. (1) vyr. ř. prohlášeno za skončené. Toto usnesení předpokládá ovšem, že potvrzovací usnesení nabylo již moci práva, ale samo netvoří pravoplatnosti potvrzení vyrovnání. Podle Šu 63 vyr. ř., Šu 174 odst. (2) konk. ř. a Šu 115 odstavce druhý c. ř. s. nastávají účinky doručení potvrzovacího usnesení pro všechny účastníky již dnem vyhlásky na soudní desce. Zákonným důvodem těchto předpisů jest, že by jinak právní moc usnesení, jež má býti doručeno velkému počtu osob, mohla býti jen těžce zjištěna, často stala by se nejistou a protahovala by se na dobu nedohlednou (srv. také zevrubné odůvodnění rozhodnutí čís. 2477 sb. n. s.). Ježto pak v tomto případě usnesení o potvrzení vyrovnání ze dne 8. dubna 1925 vyvěšeno bylo na soudní desce dne 20. dubna 1925 a rekurs proti němu podán nebyl, nabylo právní moci dne 4. května 1925, takže podle obsahu vyrovnání nastala splatnost první 4%ní kvoty tři měsíce po pravomocí usnesení, tedy dne 5. srpna 1925. V tomto směru správně nižší soudy věc po stránce právní posoudily a nebylo třeba zjišťovati, kdy bylo potvrzovací usnesení žalobkyni a žalované doručeno. Avšak den 5. srpna 1925 nemá v tomto případě žádného významu, jak bude dále doličeno. Žalující firma nezaplatila totiž žalované firmě první kvoty 6.061 Kč 36 h přímo, nýbrž složila tento peníz společně s kvotami jiných dvou věřitelek podle Šu 1425 obč. zák. na soudě. Žalující firma tvrdí, že složila pro žalovanou firmu a jiné dvě firmy na soudě dne 12. srpna 1925 8.253 Kč 36 h a dne 13. srpna 1925 dalších 4563 Kč 72 h, celkem 12.817 Kč 08 h, což rovná se 4%ní kvotě z pohledávek všech tří věřitelek. Naproti tomu tvrdí žalovaná firma, že toto dvojí složení stalo se teprve 14. srpna a 17. srpna 1925. Kdyby tomu tak bylo, bylo by se ovšem již složení na soudě stalo opožděně. Nižší soudy však nezjišťovaly, co je pravdou, ale ani v tom směru není tu neúplnosti řízení, neboť žalující firma nebyla vůbec oprávněna skládati první kvotu na soudě, a učinila-li tak přece, nemá toto složení účinku placení podle Šu 1412 obč. zák., protože se nestalo »po právu«

podle §u 1425 obč. zák. Žalující firma se domnívá, že byla oprávněna složití první vyrovnací kvotu na soudě proto, že dávno před vyrovnáním (ona tvrdí, že v lednu 1924; žalovaná tvrdí, že již roku 1923) postoupila k zajištění pohledávek žalované firmy a jiných dvou firem některé částky z budoucí pohledávky za vojenským erárem za dodávky nosítek, že pak nevyřídila objednávky úplně, že tedy pohledávka proti eráru nečinila tolik, kolik očekávala, nýbrž méně, a že erár složil pro ony tři firmy dne 22. května 1925 celkem 114.092 Kč 64 h z toho důvodu, že prý nastal mezi oněmi třemi firmami spor o pořadí. Žalující firma míní tedy, že v době splatnosti první kvoty nebylo ještě jisto (a není snad dosud jisto), jakou částkou bude žalovaná firma ze složených peněz uspokojena a z jakého schodku má býti 4%ní kvota vypočtena, a zastává stanovisko, že prý odlučovací právo bylo složením 114.092 Kč 64 h realizováno, že tímto složením nastalo placení a že vyrovnací kvota má býti vypočtena jen z nedoplatků pohledávek, které nejsou kryty složenými penězi. Žalující firma jest i v tomto směru na omylu. Netřeba tu řešiti otázku, co by bylo právem, kdyby odlučovací práva za vyrovnávacího řízení byla bývala skutečně realizována a kdyby žalovaná firma v důsledku svého odlučovacího práva byla za vyrovnávacího řízení nějaké peníze skutečně na uspokojení své pohledávky obdržela. Zde se tak nestalo, neboť podle vlastního tvrzení žalující firmy složeno bylo 114.092 Kč 64 h až 22. května 1925, kdežto vyrovnání bylo potvrzeno již dne 18. dubna 1925 a potvrzení toto nabylo moci práva do 4. května 1925. Podle §u 11 (1) a §u 46 (1) vyr. ř. zůstávají práva na oddělené uspokojení — a o takové právo by tu šlo — vyrovnáním nedotčena. Osobní věřitel, jemuž zároveň přísluší právo na oddělené uspokojení, může na základě tohoto práva dosíci uspokojení většího, než pouzí osobní věřitelé, může dosíci uspokojení i 100%ního, může tedy jako osobní věřitel celou svou pohledávku k vyrovnávacímu řízení přihlásiti, nemusí čekati na platy, kterých se mu snad někdy v budoucnosti po skončeném vyrovnávacím řízení na základě oddělovacího práva dostane, a jest oprávněn, žádati od dlužníka vyrovnací kvotu podle obsahu soudně potvrzeného vyrovnání z celé, v čase vyrovnání nezapravené pohledávky a nikoli pouze z pravděpodobného schodku, nekrytého oddělovacím právem (srv. k tomu zevrubné odůvodnění v rozhodnutí č. 3999 a též č. 3852 sb. n. s.). Za tohoto stavu věci netřeba se ani blíže obíratí číslicemi, že totiž pohledávka žalované firmy činila 151.533 Kč 99 h, že celková vyrovnávací kvota 35%ní činí 53.037 Kč, že schodek by činil 98.497 Kč a že žalobkyně postoupila podle vlastního tvrzení z budoucí své pohledávky proti eráru žalované firmě jen 90.942 Kč, takže by tu zůstal ještě nějaký schodek, i kdyby žalovaná celou tuto částku ze složeného peníze obdržela, což jest pochybno. Ježto tedy žalobkyně nebyla oprávněna složití první kvotu na soudě, nýbrž měla ji žalované věřitelce zaplatiti, byla žalovaná oprávněna podle §u 57 vyr. ř. na základě exekučního titulu, jehož nabyta již před vyrovnáním, vésti exekuci k vydobytí celé své vykonatelné pohledávky, která v celé výši obživla. K vývodům dovolání o tom, že zmatečnost vyrovnání pro nedodržení lhůt má nastati jen při úmyslnosti,

dlužno dodati, že zákon v §u 57, druhá věta vyr. ř. nerozeznává, z jaké příčiny se stalo opožděné placení.

Čís. 6072.

**Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).
Spolek pro postavení chorobince nespadá pod § 31 čís. 3 zákona.**

(Rozh. ze dne 26. května 1926, Rv I 803/26.)

Žaloba, již domáhal se spolek pro stavbu chorobince ve V. v Čechách a okresní správní komise v P. na žalovaném, by vyklidil byt, obývaný v chorobinci, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání se marně snaží vyvrátiti správnost názoru odvolacího soudu, podle něhož nelze žalující spolek zařaditi mezi sociálně pojišťovací ústavy, o nichž mluví § 31 čís. 3 zákona o ochr. náj. Doslov právě naznačeného místa zákona svědčí jasně proti názoru dovolatele. Jestliže zákon z ochrany nájemníků výslovně vyjímá domy sociálně pojišťovacích ústavů, nelze výjimku tu proti jeho doslovu přiznati též jiným sociálně činným ústavům, které nevyvíjejí činnosti pojišťovací. Kdyby to zákon byl zamýšlel, byl by zajisté použil místo užšího pojmu »pojišťovací«, nějakého širšího pojmu, jako činný, pečující, zopatřující a pod. Neučinil-li tak, stalo se to jistě úmyslně. Tomu nasvědčuje také důvodová zpráva k poslednímu zákonu o ochraně nájemníků. Výjimka, o kterou tu jde, byla přiznána jen státu, železnicím a jejich fondům, osadám, obcím, okresům, župám, zemským župním svazům a vedle těchto jen ještě sociálně pojišťovacím ústavům, a to proto, že se u těchto právních osob netřeba obávati zneužívání neobmezeného práva k výpovědi, nýbrž lze u nich předpokládati, že budou prováděti rozvážnou bytovou politiku. Je na snadě, že nelze se stejnou důvěrou jako na správu státu, zemí a ostatních nahoře vypočítaných právních podmětů spoléhati také na správy všech sociálně činných podniků bez rozdílu. Jejich počet je velmi značný, až nespočetný a nepřehledný. Byly tudíž z nich vyvoleny jen sociálně pojišťovací ústavy, neboť jejich počet je poměrně malý (srov. k tomu sdělení č. 78 v 6. čísle Věstníku min. spravedl. z r. 1925 str. 104) a jejich správa je podle zákonné organisace tohoto druhu sociální činnosti tak upravena, že onen předpoklad o jejich důvěryhodnosti v řečeném směru je skutečně ospravedlněn. Že žalující spolek, jemuž tím na významu jeho činnosti pro sociální blaho obyvatelstva v jeho okrsku nijak nemá býti ubráno, k ústavům sociálně pojišťovacím, o nichž nahoře byla řeč, počítati nelze, připouští vlastně dovolání samo, srovnávajíc úkoly, stanovy a určení jeho se zákonnou činností ústavů sociálně pojišťovacích a dospívajíc k úsudku, že by jej podle toho bylo těmto postaviti na roveň, neboť ani podle těchto